

Turer til Svalbard, Arktis og Antarktis

Sigrun og jeg møttes på kullbåten Binny på tur opp til Svalbard i 1963.

Vi jobbet i Longyearbyen i to år fra 1963 til 1965, fartet litt rundt og gikk mye på ski, deltok i leikarring og frivillig hjelpekorps m.m.

Å bo på Svalbard på den tiden er noe forskjellig fra det det er i dag. Det var før det kom flyplass til Longyearbyen. Etter at isen hadde lagt seg rundt midten av november var vi innestengt til i slutten av mai. Sigrun arbeidet på sykehuset som sykepleier.

Det var tre sykepleiere og to leger samt en tannlege på sykehuset. Det bodde rundt tusen personer i Longyearbyen på den tiden, de fleste gruvearbeidere. Hvis det hadde vært ulykker i gruvene, eller andre steder, ble det laget midlertidig flyplass på isen i Adventdalen. Det hendte en par ganger i vår tid.

Jeg jobbet på proviantlagret det første året. Arbeidet var stort sett å pakke og kjøre ut proviant til messene og til alle private husstander. Etter noen måneder byttet jeg jobb med en som jobbet på fryselaagret. Jobben var då å kutte opp kjøtt og fisk m.m. til private husholdninger, og å levere frossen mat til messene. I byen gikk jeg under navnet «Kjøtthoggeren»

Jeg hadde planer om å gå på ingeniørhøyskole, og for å komme inn der trengte jeg anleggspraksis. Jeg fikk slik praksis i gruve 5 i Adventdalen, og arbeidet på strosse 15, med varierte arbeidsoppgaver i et år. Arbeidet her var å sprengte kulla fra sammentrykte kullag. På den tiden foregikk mye av arbeidet manuelt, og det var en ganske komplisert prosess. Arbeidshøyden på vår strosse var gjennomsnittlig 48 centimeter, og strossen var ca. 300 m lang. Det ble arbeidet på 3 skift året rundt. For å arbeide i gruvene måtte du være i god form, og du kunne ikke ha klaustrofobi.

Det var på mange måter spennende å være i Longyearbyen på den tiden, og det har senere blitt flere turer til Svalbard og til andre arktiske steder.

Longyearbyen 1990

I januar 1990 var det 25 år siden vi ble gift i kirken i Longyearbyen og vi reiste opp for å feire begivenheten. Det ble stor ståhei, og Spitsbergen Travel A/S og Store Norske Spitsbergen Kulkompani stilte opp for oss på alle måter. Vi ble innlosjert på «suite» på Funken, fikk omvisning i gruve 7 og fikk se de fleste forandringene som hadde blitt til på de nesten tjuefem årene som hadde gått siden vi var her sist. Longyearbyen Røde Kors Hjelpekorps (som vi var med å stifte) tok oss med til oppvarmet hytte i Hiorthavn og vi besøkte selvsagt sykehuset og kirken. Våre to barn, Siri og Rune sørget for en stor overraskelse med at de hadde bestilt og betalt festmiddag for oss på "Huset"

Etter Svalbard ble det stor ståhei med deltakelse i et TV- program og oppslag i ukebladet NÅ.

Svalbard 1995

Sommerekspedisjon

Turen var en privat ekspedisjon satt i sene av vår sønn Rune og meg. Deltakerne utgjorde mannskapet på ei tidligere hvalfangerskute, M/S Krusing av Austevoll. Deltakerne var 24 personer fra omtrent hele landet + innleid skipper og stuert. Halvparten av deltakerne var invitert med av vår sønn Rune, og de andre halvdel var venner av Sigrun og Ole Kristian. Hensikten var å seile rundt Svalbard, men vi kom bare til 80 grader nord, fordi Hinlopenstretet ikke var åpent. Vi måtte gjøre vendereis med øya Moffen, men vi var innom Bockfjorden før vi satte kursen sydoover.

Turen var på alle måter vellykket hvis vi ser bort fra at vi ikke kom gjennom Hinlopenstretet. Vi fikk se sel og isbjørn og en rekke fugler, men hvalross ble vi snytt for. Krusing var innom de fleste stedene på Vest-Spitsbergen, og vi besøkte selvsagt Svea, Barentsburg, Longyearbyen og Ny Ålesund. På hjemturen besøkte vi den polske forskningsstasjonen i Hornsund.

Grønland 2002

Nasarsuaq

Nasarsuaq er innfallsporten til Sydgrønland. Hit kom vi med fly fra København. Det er mange vandreruter rundt stedet, og der er ikke lange veien til innlandsisen. Fra Nasarsuaq er det bare en halv time med båt til Qassiarsuk, eller Brattalid der Eirik Raude bosatte seg i 982, og derved grunnla den norrøne kulturen på Grønland. I Qassiarsuk er det oppført en rekonstruksjon av en kirke og langgård fra nordboertiden. Området er ideelt til turgåing, fisketurer, eller et besøk på en sauefarm. En vakker rødmalt skøyte tok oss over til Brattalid.

Narsaq

Vi tok rutebåten og overnattet der på et ungdomsherberge. Bortsett fra at herberget var godt innrøkt av skoleungdom hadde vi det fint, og vi besøkte mange lokale håndverkere og kunstnere. Produkter av selskinn, leire og bein var vel det mest framtreddende, men de hadde flotte produkter av slipte stein i mange fasonger og størrelser.

Qassimiut, Arsuk, Paamiut, (Fredrikshåb) Qeqersuatiaat

Fra Narsaq fortsatte turen nordover med rutebåt på vestsiden av Grønland. Båten kan sammenliknes med hurtigruten på Norskekysten, og den har bare grønlandsk besetning. Den var innom en rekke

småplasser, tok om bord passasjerer og satte på land andre. Ellers fraktet den dagligvarer, og mange typer fisk.

Grønlanderne bodde i små hus som var plassert ganske nær hverandre, og de hadde mange forskjellige farger. Po sommeren var det ganske stille her, men det ble sagt at det var stor aktivitet når fisket pågikk.

Nuuk

Vi reiste sammen med et vennepar som hette Berit og Olav. Berit hadde en bror som var flyger, og som bodde sammen med sin kone fast i Nuuk. Vi bodde på et flott hotell midt i byen, og ble vist rundt av de to fastboende. Nuuk er en liten by etter vår målestokk, men det er en koselig by med mange aktiviteter. Vi kunne sitte i parken og se kjempehval boltre seg i sildestimene utenfor, og på det høyeste punktet sto en stor statue av presten Hans Egede.

Ellers så vi grønlandere i flotte bunader på vei til bryllup, eller de bare skulle til kirke på søndag. Vi så rekonstruksjoner av bygninger fra norrøn tid og vi var på kaffemikk hos en grønlandsk familie. Kaffemikk er en form for kafebesøk der alkohol er vel så viktig som kaffen. Vi så noe av det beryktede alkoholforbruket som grønlanderne er så kjent for i Norge, men det ble sagt at det nå skjedde hovedsakelig når folk hadde fått lønning en gang i måneden. Dette var heller ikke et ukjent begrep i Norden for ikke mange år siden.

Maniitsoq, Kangaamiut, Sisimiut, Kagaatiao, Aasiaat, Qasiginnguit.

Dette var alle småsteder som båten var innom for å ta på og av passasjerer og varer. Etter Kangaamiut gikk vi inn den lange Kangerlussuaq (Søndre Strømfjord) for å sette på land og ta om bord passasjerer fra hovedflyplassen som ligger her. Turen tok et døgn fra vi gikk inn til vi var ute. Og det var ganske kjedelig landskap med bratte fjell på begge sider. Sisimiut er for esten et unntak fra det gjengse. Her var det flere hus og større aktivitet. Båten lå litt lengre her, og vi fikk

se oss om på stedet. På Grønland var det da ikke biler, unntatt noen få i Nuuk. Om vinteren brukte jegerne hundespenn, og det blir sagt at det varr dobbelt så mange hunder som det varr mennesker (ca. 55000) på Grønland.

Ilulissat

Siste stopp med båten var Ilulissat, her bodde vi en uke. Vi var i midnattssolens land, og det var fantastisk å se solen blinke i kjempestore isfjell som fløt att og fram på fjorden. Vi var på mange turer rundt om byen.

Terrenget var fint å gå i, men det kunne være plagsomt med små fluer som ikke var beskjedne.

Ilulissat var polarforskeren Knud Rasmussens hjemsted og her var et stort museum tilegnet han. Vi så verdensmesterskap i kajakkpadling og akrobatikk.

Stedet hadde internasjonal turistinformasjon med dertil tilhørende kafé og suvenir- butikk. Her

reklamerte de med vann som var ti-tusen år gammelt, hentet fra isfjell. Stedet hadde to fine hoteller med

flotte restauranter. Det ene hette Hotel Hvide Falk hvor vi bl.a. spiste surret reinsdyr og sel med en masse tilbehør hvor prisen var under DK. 200,- Den andre var Hotel Arctic som lå ut mot sjøen, og hvor vi fikk mange typer kjøtt grillet av kokkene. Jeg spiste bl.a. isbjørnkjøtt og moskus, det var godt, men jeg kan ikke beskrive smaken. Hjem reiste vi med fly fra Ilulissat til Sønder Storfjord og videre til København.

Antarctica cruise to South Georgia and Falkland Island MS Nord-Norge 2005

Buenos Aires

Turen startet og stoppet formelt i Buenos Aires fordi deltakerne kom fra store deler av verden. Vi ble innlosjert på hotell Inter Continental, og det var et godt utgangspunkt for å se byen. Først ble vi gaidet rundt, og da fikk vi opplysninger om historie, folketall og de viktigste milepælene byen hadde gjennomlevd. Etter det var vi fri til å gjøre hva vi ville.

Vi måtte jo oppleve skikkelig argentinsk tango, og besøke de viktigste palassene, som Mai-plassen der bestemødrene demonstrerer. Hele havnen var rustet opp og vakre museumsfartøy lå fortøyd langs de brosteinslagte kanalene. I den nederste del av gatene mot havnen kunne prisene være halvdelen av hva det kostet oppe i turiststrøkene.

Ushuaia

Ushuaia på sydenden av Ildlandet Tierra del Fuego er verdens sydligste by. Den ligger i et naturskjønt område med høye fjell tett inn på byen. Vi var på en sightseeingtur i og utenfor byen, og vi hadde lunsj på en trivelig restaurant oppe i høyden. Dette er en by som bærer preg av at den har vokst etter akutte behov, og hårfasonger og arkitektur varierer sterkt. Også fargene varierer, men alt i alt er det en koselig by. Jeg er derfor ikke enig med de som hevder at byen ikke har sjarm. Vi så ingen ting til de tidligere innbyggerne på Ildlandet, fordi de aller fleste har bukket under.

Cape Horn 2005, Chile

Fra Ushuaía satte vi kurs mot Antarctica Peninsula, men først skulle vi innom Cape Horn. Planen var at vi skulle gå i land på Hornet, men det blåste opp til storm så det var det bare å glemme. Vi var imidlertid ganske nær, og vi fikk sertifikat som bevitner at vi er ekte Cape Horner. Turen over Drake Passage, der Atlanterhavet og Stillehavet møtes, gikk fint selv om det var ruskevær. Vi var ikke sjøsjuke, og det var ganske mange som møtte opp til måltidene. Om bord i Nord-Norge var det spesialister av mange slag som holdt foredrag om kveldene hvis det ikke var andre program. Foredragene gikk på tysk eller engelsk, men et og annet gikk på norsk, av tre hundre passasjerer var det bare 24 norske. Det ble holdt foredrag om is, (klima) fugler, hval, Det ble snakket om forskning og om polarekspedisjonene og dens ledere samt hvalfangst og fauna

Decption Island

Dette var vår første landkjenning. Den er også kalt Illusjonens øy eller Nye Sandefjord fordi hvalfangerrederiet Cosmos brukte øya som base. Øya er vulkansk, og en kan så vidt se den i damp fra vulkanen. Passasjerene ble satt i land i puljer i åpne gummibåter med åtte i hver. Dette gikk vanligvis raskt, men siden dette var første landsetting gikk det tregere, og vi var blant de siste puljene og kom ikke i land der. Vi besøkte flere andre øyer som tidligere hadde vært hvalstasjoner, og landsettingene gikk etter hvert raskere. Vi måtte skifte fottøy, og støvlene måtte desinfiseres før vi forlot båten.

Neko Harbour

Dette er en mindre engelsk forskningsstasjon som lå fint til på en odde. Bak stasjonen var det et lite fjell med god utsikt. Vi gikk opp dit og hadde en fin skli-tur ned. Mange fra den filippinske besetningen var med og de frydet seg i snøen. Mens vi i land var kalvet en isbre et stykke unna og laget en liten tsunami så folk måtte løpe for ikke å bli våt.

Vi så noen mindre hval før vi kom om bord, men senere så vi mange mektige blåhvaler.

Whalers Bay

Det er selene og pingvinene som dominerer basen i dag. Vi så et vrak av et litt større fartøy som sakte, men sikkert går i oppløsning og vi så en par føringsbåter som de brukte til å frakte vann fra en bre i nærheten. Båtene var trekt inn på land, hvor de sakte, men sikkert smulner opp.

Port Lockroy, Wienck Island

Dette var en stor Britisk stasjon som nylig var restaurert og som fortsatt hadde full bemanning. Stasjonen lå på en liten øy, men den ble atskillig større når isen frøs til om vinteren. Om sommeren er det sleipt av drit fra pingviner og sel, og det luktet stramt fra alle ekskrementene.

Pingviner er langt fra beskjedne dyr, men vi hadde strengt forbud mot å komme dem nærmere enn 2 m. Forskerne hadde en egen klubb: Antarctic Ski Club som var Founded i Port Lockroy 1956. Vi kunne ikke bli medlem, men vi kjøpte jakkemerker. Et stykke fra stasjonen lå en stor seilbåt med en australiensk mann ombord som skulle overvintre der. Dette var gamle hvalstasjoner som hvalkokeriene brukte som base for sin fangst. Det var merkelig nok lite etterlatenskaper fra den, men et og annet oljefat og noe jernskrammel lå det hist og her. På et isflak et stykke unna lå en leopard-sel og solte seg sammen ned en mer vanlig sel.

Arctowski

Dette var en litt større polsk stasjon som var opprettet i 1977. Polakkene holdt det ryddig og pent rundt stasjonen, og vi så heller ikke noen dyr oppe ved husene. Det var flere nasjoner som forsket ved stasjonen. Det var tydelig at disse var katolikker. For det sto flere religiøse symbol på veien opp til stasjonen.

Elephant Island

Vi var en snartur bort til Elefant Island der Ernest Shackleton og hans mannskap klore seg fast i månedsvis, etter at deres fartøy, Endurance ble skrudd ned av isen i 1914. Shackleton og fire mann seilte til Sør-Georgia, og hele besetningen ble til slutt reddet. Elefantøya ligger lengst mot nordvest og det er ganske langt til øyene østenfor, som var helt ubebodd. Avstanden til Sør-Georgia er ca. 1300 km. Elefantøya så ikke særlig gjestfri ut. Det var en bratt skråning med store steiner, så der var ikke noen luksusopplevelse å leve her uten hus.

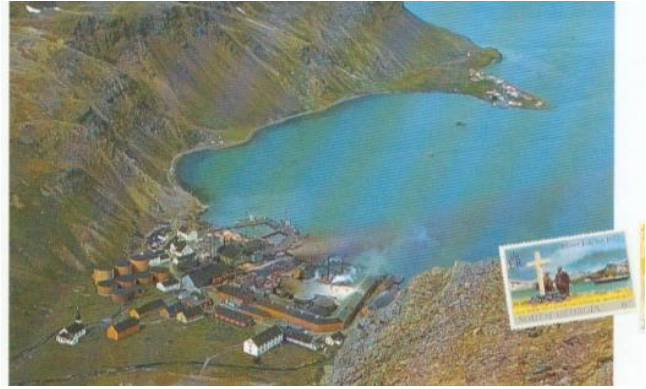

Sør-Georgia

Vi kom inn til sylspissen av øya til Drygalski Fjord. Det var helt mørkt, og MS Nord-Norge brukte sterke lyskastere for å finne fram. I lyset fra båten kom det en hærske av fugler som av og til kolliderte med båten og blei liggende. De som havnet på dekk ble stelt pent med, og etter hvert våknet de fleste til live. Fjorden vi kom inn i var lite gjestfri, og det har heller ikke vært menneskelige aktiviteter her bortsett for fangst. Albatrossfuglene hadde fulgt oss hele veien fra Syd-Amerika, og her var det mange som ønsket oss velkommen, eller kanskje de sa «forsvinn!».

Båten gikk langs kysten på sørøstsiden av øya og kom etter hvert til Grytviken. Dette var den største landfaste hvalstasjonen. Det har vært stor aktivitet her fra omtrent 1904 til på midten av 1960-tallet. På 1800-tallet var det en selstasjon her, og selspekket ble bl.a. brukt til fremstilling av sprengstoff. Det er grytene fra selfangsten som har gitt plassen navn.

En kan ikke si at nordmennene har ryddet opp etter seg, og alt lå stort sett slik som da de avsluttet virksomheten. Norge ble bedt om å være med å betale for istandsettelsen av en norsk kirke som ble bygd her i 1913, men takket nei. Nå har engelskmennene restaurert kirken og er i full gang med å rydde opp etter nordmennene. Vi gikk ikke rundt og brifet med at vi var norske da vi var der.

Falkland

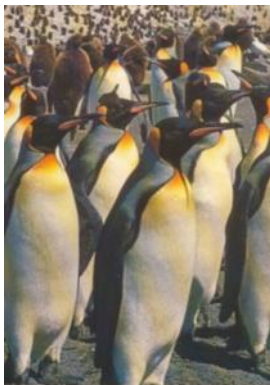
Standly

Vi ble gaidet rundt i hovedstaden av en fyr som hadde stor humoristisk sans. Han var klar over at dette ikke var den største hovedstaden på jord, men han gjorde sitt beste for at vi skulle få inntrykk av å ha kommet til en viktig plass. Vi ble vist rundt på museer og skoler, og vi fikk se avgrensede områder der argentinerne hadde lagt ut miner under Falklandskrigen. Vi reiste med buss ut til en farm der sauer er hovednæringen, men de hadde både kyr og hester. Klimaet på Falkland er mildt, og det blir sjeldent under 5 varmegrader. Dyrene går ute hele året. Vi fikk se svære myrer hvor de skar torv til bensel.

Guvernøren på Falkland skulle gifte seg etter at vi var der, og det ble gjort store forberedelser i forkant av bryllupet, men jeg tror ikke at kongehuset i Storbritannia ville bli representert.

West Falkland

Vest-Falkland er pingvinenes paradys. Hit kommer de når det er vinter nærmere sydpolen, og her legger de fleste typer fugler egg. Også andre fuglearter som albatross og måker hekker her, og en kan si at det var et yrende fugleliv. Vi besøkte en liten farm og fikk god servering med bl.a. kakesorter vi kjente til hjemmefra. Det bor veldig få mennesker på Vest-Falkland.

Alaska 2010

Alt i Alaska er stort. Alaska er så stor at mer enn 26 av de minste statene i USA får plass innanfor delstatens grenser, og staten har over 33.000 miles av kystlinje. Det er 19 fjelltoppar som er over 14.000 fot og landet har 3 millioner innsjøer som er over 20 acres. Her finns mer enn halvparten av isbreane i verden og Mt. McKinley på 20.320 ft. er USAs høyeste fjell. Litt mer enn en halv million mennesker bor i den store staten, og mer enn 40 % av dem bor i hovedstaten. I dag er størstedelen av befolkningen hvite, men det er store innslag av inuitter og indianere. Store deler av delstaten er ubebodd.

Anchorage

Hovedstaden heter Anchorage og har rundt 300.000 innbyggere. Det er den desidert største byen i landet og den er fem ganger større enn Fairbanks som er nr. to. Byen har det meste en by må ha for å være hovedstad, men det er vel en smålåten by. Vi besøkte museer og forskjellige senter for de mange minoritetsgruppene som fins her. To tre dager i uken er det et stort marked downtown. Her frambyr mange forskjellige handverkere og kunstnere fram sine varer og mye er det kvalitet over, særlig fotografier av ville dyr og av landskap.

Alaska Railroad

Vi reiste med luksustog fra Anchorage til Fairbanks. Det tok 12 timer, men turen føltes på ingen måte lang. Toget var på to etasjer og toppetasjen hadde glasstak slik at vi fikk se mektige fjell og daler, og vi krysset et utall av elver og sjøer. Mount McKinley var skjult i tåken, men vi så den fra fly på tilbakeveien. Vi så lite til menneskelig aktivitet langs toglinjen, bare opp mot Fairbanks så vi tegn til dyrket jord.

Fairbanks

Dette er en forholdsvis liten by som en raskt får oversikt over, men den er spredt over et ganske stort område. Det var her mesteparten av gullet i Alaska ble gravd fram, og ennå er mange gullgruver rundt om byen. Byen har en fantastisk stor og fin bokhandel midt i sentrum. Hele forretningen var fylt med alle slags bøker, og midt i rommet var der en stor peis med sofaer rundt hvor du kunne sitte og lese bøker du ikke hadde betalt.

Vi var og en fin tur med Fairbanks Riverboat som tok oss opp en av de trange elvene. Discovery 1, som båten hette hadde video- kontakt mel landskapet på begge sider, og vi var i land og fikk de indianerleirer og gullgraverhytter m.m. Her er du midt i hjerte av Alaska.

Deadhorse

Fra Fairbanks fløy vi med et åtteseters fly helt opp til Arctic Ocean. Det var en fantastisk tur som varte ca. 2,5 timer, hvor vi fra flyet fikk en god oversikt. Deadhorse er en oljebase som pumper olje gjennom et svært oljerør sørover til Fairbanks og til resten av verden.

Prudhoe Bay

Dette er et lite sted helt opp mot ishavet, og vi fikk gå på stranden og fornemme Nordishavet. Det var her de første sjøfarene tok til land, og her startet oljeeventyret.

Fra Deadhorse bar det sørover med minibuss etter Dalton Highway til Coldfoot og Fairbanks. Veien gikk parallelt den berømte oljeledningen, og det var syv – åtte pumpestasjoner som pumpet oljen videre. Turen tok to lange dager, og vi besøkte eskimoer - og indianerbosetninger. Sjøføren fungerte som gaid, og vi fikk mye informasjon om landskapet og om landet ellers.

Fra Fairbanks tok vi fly tilbake til Anchorage hvor vi stoppet noen dager. Vi tok luksustoget sørover til byen Seward og derfra med en liten cruise- båt til fjordene i bunnen av Stillehavet. Isbreene ligger helt ned til sjøen i flere fjorder, og vi fikk se mange forskjellige sjødyr, fugler, sjøløver og til og med svartbjørn på en av strendene.

De som var med: Min kone Sigrun, Ingrid fra Østerrike, hennes datter Erika og venninnen Bettina, også fra Østerrike.

Svalbard 2015

Gullbryllup i Longyearbyen

Foto: Svalbardposten

I slutten av januar 2015 var vi 35 personer som dro oppover for å feire vårt gullbryllup. Sigrun og jeg var gift på Svalbard, og vi var også der i 1990 og feiret sølvbryllup. Været var fint, men det var bitende kalt. Likevel fikk vi med en rekke aktiviteter som kjøring med hunner og med snøscooter. Vi var på rundtur i Longyearbyen og besøkte museet, universitetet, sykehuset og

kirken. Selve feiringen av gullbryllupet ble avvirket på Camp Barents inne i Adventdalen. For oss var dette en flott avslutning på vårt forhold til Svalbard, og det så ut til at alle tilstedeværende likte det de var med på.

Gjennom Nordvestpassasjen med MS Roald Amundsen, 2023

Vancouver (Canada)

Vi hadde bare en kort natt på hotell i Vancouver, så det var lite vi så av byen bortsett fra flyplassen, som vi ble ganske kjent med, fordi jeg lette etter min koffert som aldri kom. Turen gikk med buss til å fra hotellet.

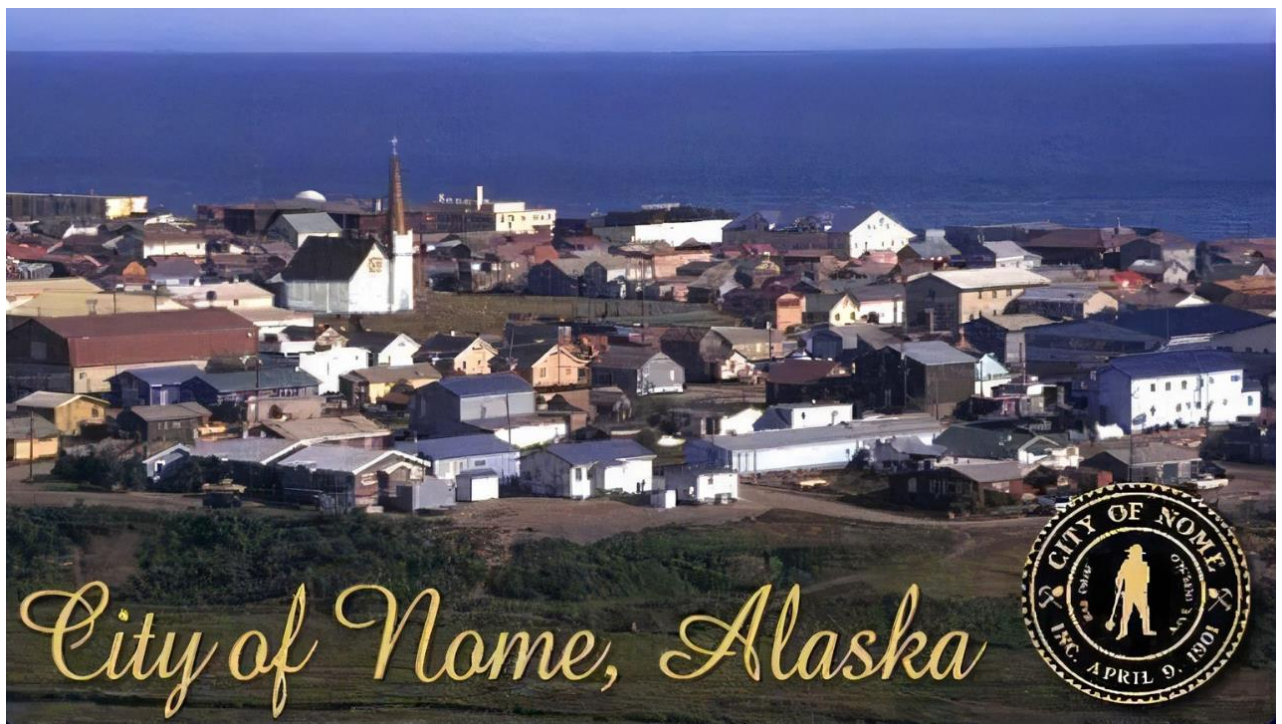
USA

Nome 2023

Etter lange flyturer fra Bergen kom vi til Nome i Alaska der hurtigruteskipet MS Roald Amundsen lå klar til avreise. Jeg fikk ikke kofferten min i Vancouver og forsøkte derfor å kjøpe noen klær i Nome, men der var det ikke mye å handle. Byen etter vårt syn ganske nedslitt, men den hadde vel blitt opplevd annerledes ned sol, uten regn og vind. I «gatene» vasset vi i en slags leire, og lysledninger og kabler hang på stolper som pekte i mange forskjellige retninger. Bygningene i sentrum så ut som de var fra Jafet Lindebergs tid, og søppel var godt innarbeidd i leira.

Byen hadde en pen kirke som lignet på en norsk landsbykirke, men både altertavle, alteret og prekestol var fjernet og huset ble brukt som kafe og forsamlingslokale. De fleste av innbyggerne så ut til å være inuitter, men der var også folk fra andre deler av Amerika.

Det var imidlertid bygd moloer og kaier der ganske store båter kunne søke ly for uvær i Beringstredet. Gullgravingen foregår i dag for det meste med mudderapparater ute i sjøen, med vekslende hell, men noen forsøker seg ennå i de gamle skjerpene utenfor byen.

Nordvestpassasjen

Etter Nome startet vi på ferden gjennom Nordvestpassasjen. De fleste av oss var trøtt etter lange flyturer og søkte køyen. Vi gikk derfor glipp av synet av en rekke hvalross som hvilte seg på isflak et stykke utenfor Nome.

På det smaleste så vi Russland tydelig på babord side, men vi holt oss på den amerikanske siden av delelinjen mellom stormaktene. På dag to og tre traff vi på en del havis, men fartøyet gikk med sakte fart og fant veier gjennom drivisen.

Vi så en og ammen sel, men hval så vi svært lite av. Det har vært en aktiv hvalfangst i området i mange tiår, og de har tydeligvis gjort en god jobb.

Vi passerte oljeanleggene som ligger på rekke og rad på nordkysten av Alaska mot Beaufort sjøen, blant dem Prudhold Bay som Sigrun og jeg har besøkt tidligere. Avstanden til land var imidlertid så stor at vi bare så en lav kyststripe.

MS Roald Amundsen

CROSSING THE NORTHWEST PASSAGE CERTIFICATE

Canada

Herschel Island

Neste plass vi skulle besøke var Herschel Island inne på Canadisk område. Vi stoppet ved en lav øy med noen hus på. Det ble sendt i land en båt med besetning fra RA, men av en eller annen grunn fikk vi ikke gå i land. Vi kunne skimte fiskeoppdrettsanlegg på østsiden av øya.

Smoking Hills

Neste stopp var ved Smoking Hills ytterst i Franklin Bay på kysten av Canada. Det kom røykskyer fra en vulkan, og vi kunne se rødfargede klipper som hadde brent i hundrevis av år.

Den første europeiske observasjonen av vulkanen ble gjort først på 1800-tallet av en irsk oppdagelsesreisende, kaptein Robert McClure

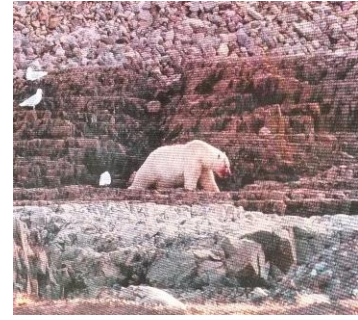
Ullukhaktok

Neste post på programmet var øya Ullukhaktok på vestsiden av øya Victoria inne i Amundsen Gulf. Vi ble satt i land i en lun vik på en strand av småstein. Vi fulgte åsen av småstein til noen klipper. På veien dit var det satt opp små stenger vi skulle følge, og mannskap ned gevær vernet oss mot isbjørn. Vi så imidlertid hverken isbjørnen eller noe annet levende, bortsett fra noen små mosetuer som hadde klamret seg fast rundt foten av noen av klippene. Her var heller ikke søppel av noe slag. Det var oppløftende i forhold til hva vi har opplevd på kysten av Norge og Svalbard.

Sutton Island

27. august var det landing på Sutton Island, men vi valgte å stå over fordi det ikke hørtes så forlokkende ut, og det var litt surt vær tidlig på morgningen. De som valgte å dra fikk imidlertid oppleve isbjørnen på ganske nært hold. Det var til å begynne med syv bjørner som spiste av et hvalkadaver som var drevet i land. Senere trakk mesteparten av bjørnene seg bort fra hvalen. Vi angret på at vi valgte bort turen.

Cambridge Bay

Cambridge Bay var neste stopp. Stedet kalles hovedstaten i Nordvestpassasjen.

Stedet (byen) har 1760 innbyggere (2021) og ligger på syd-østre del av Victoria Island.

Pre-Dorset-folket var de første som kom hit, ca. 1800 år før vår tidsregning. Etter det har det bodd mange forskjellige inuittstammer der, men nåværende inuitter kom for om lag 500 år siden. Fellesnevneren for alle er at de har levd av sel og reinsdyr samt den fisken de var i stand til å fange.

Nå reklamerer Cambridge Bay med luksus-hoteller og moderne forskningsstasjon for bl.a. klima i Arktis. Her er flyplass og skoler samt asfalt i gatene. Det forholdsvis ryddig i byen, og det var lite søppel. Stedet har tre kirker for tre forskjellige trosretninger.

Rett utenfor byen ligger Dronning Maud Bay, oppkalt etter Roald Amundsens forskningsskip, Maud, som etter Amundsens konkurs ble solgt til canadiske myndigheter og som en tid lå delvis nedsunket her, før vraket ble hevet og fraktet til Norge.

Gjoa Haven (Gjøahavn)

Fra Cambridge Bay dro vi østover gjennom Queen Maud Gulf mot Gjoa Haven. Tettstedet eller byen ligger på syd-østre del av King William Island, og har rundt 1400 innbyggere.

Stedet fikk navnet av Roald Amundsen som overvintret der i to år med jakten Gjøl fra 1903 til 1905. Jakten Gjøl var det første fartøyet som gikk hele veien gjennom Nordvestpassasjen. Gjøl Havn er nå en inuitt-by i Kitikmeont-regionen, 1056 km nordøst for Yellowknife i Canada. Det er den største bosetningen på King William Island i hjerte av Nordvestpassasjen.

Vi ble satt i land med gummibåter (Zodiac) et stykke utenfor der Amundsen hadde vinterleir, fordi den sentrale bydelen lå der. Her var og en liten lokal havn med molo, men den var ikke stor nok for Hurtigruta. Stedet var forholdsvis ryddig og fint, og husene så velstelte ut. Vi så bare inuitter. Vi besøkte et ganske stort museum med bla. gjenstander fra Amundsens tid.

Utenfor viste to kvinner oss hvordan de tilbereder laks, og bak de sto en iglo av isopor som viste hvordan de bodde før. En stor byste av Roald Amundsen var satt opp utenfor museet.

Vi ble invitert inn i en stor hall hvor vi fikk oppleve inuittisk dans og musikk.

Til å begynne med var dansen og trommingen ganske monoton, men etter hvert utviklet det seg til innviklet dans med imponerende innslag av danserne. Noen av passasjerene fra Roald Amundsen ble invitert til å delta i dansen, men Sigrun og meg ble av en aller annen grunn ikke invitert med.

Møte i Nordvestpassasjen

Vi møtte et skip i Queen Maud Gulf der vi cruiset mot Pasley Bay opp. Et Hurtigruteskip det var, og derts navn det var, Fritjof Nansen, på en reise fra Island til Nome.

Vi holdt ganske nære og stoppet vår maskin, for å hilse og ta budskap med oss hjem. Og da dreide hun opp, der hun gikk med vinden inn i fra babord, og Zodiaker kjørte bort til dem.

Ja det hender at man møtes i passasjer og i sund, når man reiser mest for opplevelser som vi gjør. Vi ble veldig overrasket, men kanskje enda mere glad når vi møtte på vårt søsterskip her nord.

Pasley Bay

Pasley Bay ligger på Boothia – halvøya, som er den nordligste spissen av Canada, og derved det nordligste punktet på Nord- Amerika. Roald Amundsen utforska området med hundeslede i 1904 da Gjøa lå innefrosset på King William Irland. En annen nordmann, Henry Larsen overvintret her i 1940 -1941 da han var leder den første ekspedisjon som gikk gjennom Nordvestpassasjen etter Amundsen. Larssens ekspedisjon gikk fra vest mot øst.

Vi ble satt i land med Zodiac, og det tok over tre timer før alle som ville i land hadde tatt turen. Pasley Bay er omgitt av tundra, og bakken er svart. I nord er det imponerende fjellformasjoner enn det var lenger syd i Nordvestpassasjen

Vi fortsatte nordover gjennom Franklin Strait men dreide østover og gikk gjennom Bellot Strait som skiller Somerset Island fra Boothia Peninsula og derved fra fastlandsamerika. I sundet forandret landskapet seg fra lave åser i sørvest til ganske høye fjell på begge sider av sundet. Det skal være flere havner og bosetninger på øyer og i fjorder, men vi besøkte ingen av dem.

Etter Bellot Strait satte vi igjen kursen mot nord til Lancaster Sound mot Devon Irland.

Beechey Irland

Beechey Irland er en øy som ligger i den kanadiske arktiske øygruppen Nunavut, rett vest for Devon Island i Wellington Channel.

Det er en naken og forblåst øy med en bukt med smal strand og en lav ås. Øya er mest kjent for fire graver etter medlemmer av Franklinekspedisjonen som er gravlagt her. På gravene var det i senere tid satt opp gravstøtter av kraftige skiferheller med navn på de døde.

Etter Beechey Irland satte vi igjen kursen mot øst og var innom flere fjorder på Devon Island. Flere steder så vi isbreer som gikk ut i sjøen, men vi så ingen som kalvet, Vi så enkelte isbjørner som lette etter mat langs strendene, og vi så hundrevis av sel som jaktet på småsild.

Fjellene på Devon Irland var ganske høye og gikk stupbratte i sjøen. Øverst på fjellene var det markant bord, ikke ulikt det en kan se enkelte steder på Svalbard.

På veien mot Grønland gikk vi på innsiden av øya Bylot som er nasjonalpark. Deretter bar det ut i Baffin Bay mot Grønland og byen Ilulissat.

Grønland

Ilulissat

Sigrun og jeg har vært på Grønland, Ilulissat og Sisimiut for over tjue år siden og vi så nå store forandringer til det bedre. Vi var ikke så langt utenfor sentrum, men det vi så var oppløftende. Hus og veier var velstelte, og det var ikke så mye rot som sist. Det var tydelig at

Danmark hadde fått kanalisert litt EU- penger til rehabiliteringen. Sist vi var i Ilulissat bodde det ca. fire tusen mennesker, og syv tusen hunner her. Nå var antall hunder redusert betraktelig, men de var erstattet med mange snøskutere og biler. Isfjellene var der fortsatt, og det fløt mye is i sjøen utenfor.

Sisimiut

Byen ligger mot Davisstredet, mellom Ilulissat og Nuuk, og er den nest største byen på Grønland med sine 5.622 mennesker ((2021) Her har det bodd folk i over 4.500 år.

Også denne byen har fått et oppsving med nye moloer og kaier. Det er kommet nye boligområder til siden vi var der, og det var flere hus under bygging. De fleste hus var pent malt med sine karakteristiske grønlandske farger.

Fiske og fangst så fremdeles ut til å være hovednæringen og mange fiskefartøy av variert størrelse lå fint fortøyd i gode båthavner. Reiseliv og turisme hadde også fått et oppsving med tilbud om mange turer med kano og motorfartøy.

Vi kan ikke utale oss om hvordan folk hadde det der, men folk så ut til å trives.

Tilbake til Canada:

Red Bay, Labrador

Fra Grønland satte vi igjen kursen mot Canada, denne gang mot Labrador - halvøya og Red Bay som er en gammel sel -og hvalfangst by på sydøstspissen av halvøya. I dag er det i hovedsak fisk og turisme folk lever av.

På Wikipedia står det at landsbyen har fått navn etter røde granittklipper som omkranser bukten, men gaiden på det lokale museet sa at navnet kom av blod fra sel og hval som ble slaktet i bukten. Vi fikk heller ingen fornemmelse av at rødfargen kom fra klippene.

Mellom 1550 og tidlig på 17-hundretallet var bukten kjent som Belea Baya (Hvalbukta). Det var hvalfangere fra Sør-Frankrike og Nord-Spania som fangstet der. Mange hvalfangerskip ligger sunket i bukten. Red Bay ble i 2013 oppført på UNESKOS verdensarvliste. Under andre verdenskrig ble bukten brukt som fortøyningssted for marinefartøy.

Det er totalt 142 fastboende i området (2021). Landsbyen er ikke helt inntengt, for motorvei rute 510, Trans – Labrador Highway, går innom landsbyen. Husene her var små, men velstelte, og det lå en vakker hvitmalt kirke midt i bebyggelsen. Vi så mange hunder og hundesleder, og mange snøskutere. Vi besøkte og en trivelig møteplass (kafe) som lå midt i bukten.

Ved siden av en liten øy utenfor bukten lå vraket av Bernie, et britisk fartøy som grunnstøtte her i 1966. Nær vraket skal et hvalfartøy, som sank i 1565 ligge.

Corner Brook, Newfoundland

Innseilingen til Corner Brook går fra Gulf of St Lawrence inn i en relativt trang fjord. Det tok oss ca. 3 timer å nå inn til byen. På begge sider av fjorden var det skog av mange slag. Det var første gang på hele turen gjennom Nordvestpassasjen at vi så vegetasjon, bortsett fra noen busker rundt husene i Red Bay. Det var som å være på Vestlandet i Norge.

Corner Brook har en befolkning på ca. 20.000 innbyggere (2021). Byen har nå et allsidig næringsliv med trelast og trelastprodukter på topp. Røyken eller dampen fra høye skorsteiner var godt synlig fra havna. Fiske er også en betydelig næring.

På midten av 19-hundretallet var innbyggertallet i byen sunket til rundt 100 personer. Mellom 1948 og 1958 bosatte rundt 70 personer fra Lativa og Tyskland seg i byen. De kom som en del av et offentlig industriprogram. De jobbet hovedsakelig i sement og papirindustrien.

Halifax, Nova Scotia

Halifax er den største byen i Nova Scotia. Byen har en befolkning på ca. 350.000 (2022). I tillegg bor det rundt 100.000 i resten av regionen. Halifax ble etablert som by i 1749. Byen har mye nedbør både sommer og vinter, og temperaturen har variert fra -30 til + 38 grader celsius.

Arkitekturen i Halifax er kjent for sine storslåtte viktorianske hus, men byen har mange rekkehus og frittstående trehus. Halifax har en velutviklet havn som kan ta store skip til kai, og den er tilknyttet jernbanenettet i Canada. I tillegg har den motorveier og en god flyplass.

Vi besøkte et gammelt festningsverk som hette National Historie Site. Det var en vakker festning med god utsikt over byen og havnen. Nedenfor festningen ligger Public Garden med mange forskjellige vakre trær og planter. Der var og enkle serveringssteder.

Byen var i 1917 utsatt for en stor ulykke da det franske skipet Mont Blanc, lastet med høgeksplosiver kolliderte med det norske lasteskipet Imo og hele lasten eksploderte. Rundt 2000 mennesker omkom, og ødeleggelsene var store. Vi hadde en rundtur i byen med buss. Det regnet!

Avslutning

Vi hadde en fin tur gjennom Nordvestpassasjen med Roald Amundsen. Lugaren var grei, og maten og serveringen var utmerket. Hvis du liker å se jordens ytterpunkter anbefaler vi turen.

Fra Halifax fløy vi til Toronto, og derfra til København- Bergen.

